

Julkinen TKI-rahoitus tulee suunnata harkiten

Kun hallitus käyttää verorahoja TKI-toimintaan, tavoitteet täytyy asettaa riittävän kauas tulevaisuuteen. Parhaiten se onnistuu tukemalla esimerkiksi koulutusta ja perustutkimusta.

Petteri Orpon hallitus on ilahduttavasti sitoutunut edistämään tutkimus- ja kehittämismenojen (TKI) nostamista 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä, jotta Suomen talouden tuottavuutta saataisiin parannettua.

Asetettuun numeeriseen tavoitteeseen pääseminen on kuitenkin helpompaa kuin tuottavuuden ja hyvinvoinnin kasvattaminen.

Vain ihmiset saavat ideoita. TKI-menoja ei kannata pidemmällä aikavälillä kasvattaa, jollei tuottavuutta parantaviin ideoihin kykenevien ihmisten määrää kasvateta. Pienenevien ikäluokkien Suomessa tähän on kaksi tietä: suomalaisten koulutustason nosto pa-

nostamalla koko koulutusputkeen varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin sekä korkeakoulutettujen ihmisten maahanmuuton ja maassa pysymisen edistäminen. Ilman näitä toimenpiteitä on turha lisätä yrityksille suunnattua TKI-rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Käytettäessä verorahoja TKI-toimintaan ne tulee suunnata niin, että yhteiskunnallinen tuotto suhteessa yksityiseen tuottoon on mahdollisimman suuri. Tyypillisesti tämä suhdeluku on sitä korkeampi, mitä kauempana kaupallistamisesta ollaan. Lisärahoitusta tulisi kohdistaa yritysten ja korkeakoulujen perustutkimukseen.

Mitkä hyödyt jäävät Suomeen? Kotimaisen veronmaksajan etuja ajava päättäjä antaa ulkomaille valuville hyödyille vain vähäisen painon. Panostamalla koulutukseen ja korkeakoulutettujen ihmisten maahanmuuttoon hallitus vahvistaa kykämme hyödyntää myös niitä ideoita, joita tuotetaan muissa maissa.

Innovaatiopolitiikkaa suunniteltaessa on syytä pitää katse riittävän kaukana tulevaisuudessa. Innovaatiokykyä ei voi nostaa vippaskonstein nopeasti, eikä innovaatioprosessien tulemia voi ennustaa tarkasti. Suunnataanko julkisia TKI-menoja vahvistamaan nykyisiä todellisia tai kuviteltuja vah-

vuusalueita vai rakennetaanko niillä pitkäjänteisesti pohjaa uusille ideoille, yrityksille ja toiminnoille?

Innovaatiotoiminta on Suomessa varsin keskittynyttä. Hieman kärjistäen: Lyhyellä tähtäimellä nopea tapa nostaa yksityisen sektorin TKI-menoja olisi varmaankin se, että

Toteutumassa oleva tohtorikoulutettavien määrän lisääminenään ei ole kestävä ratkaisu osaajapulaan, jollei kyvykkäitä tohtorikoulutettavia ja heidän kouluttajiansa pystytä lisäämään, ja jollei koulutus kohdistu oikein.

TKI-politiikkatoimet suunnataan siihen kymmenesosaan yrityksiä, jotka vastaavat yli 80 prosenttia yksityisistä TKI-panostuksista. Pitkällä tähtäimellä toisenlainen politiikka lienee kuitenkin mielekkäämpää.

Valtiovalta edistää innovaatioita parhaiten teke-mällä niitä asioita, joissa sillä on suhteellinen etu: luomalla edellytyksiä luoville ihmisille ja yrityksille toimia tässä maassa. Näitä edellytyksiä ovat korkea koulu-

tustaso, laadukas perustutkimus, järkevät aineettomat oikeudet, toimiva työmarkkina- ja kilpailupolitiikka, kannustava työn ja yritysten verotus sekä innovaatiotoiminnan edellytyksiin vaikuttavat julkisen sektorin sääntelytoimet.

Hallitus suuntaa uudet julkiset TKI-panostukset pääasiassa erilaisiin Business Finlandin kautta jaettavaan yritysten tukiin. Yrityksissä tehtävän perustutkimuksen tukemisella on vankat teoreettiset ja empiiriset perusteet, mutta on epäselvää, missä määrin lisärahoitus tulee kohdistumaan perustutkimukseen. Lisäksi osaajapulan takia hallituksen panostukset yritysten TKI-toiminnan tukemiseen ovat vaarassa valua hukkaan. Toteutumassa oleva tohtorikoulutettavien määrän lisääminenään ei ole kestävä ratkaisu osaajapulaan, jollei kyvykkäitä tohtorikoulutettavia ja heidän kouluttajiansa pystytä lisäämään, ja jollei koulutus kohdistu oikein.

TKI-rahoituksen kasvu tulisikin hallituksen suunnitelmista poiketen suunnata pitkäjänteisesti, innovaatiotoiminnan perusedellytysten vahvistamiseen. «

Ari Hyytinen on professori, Hanken ja Helsinki GSE.

Tuomas Takalo on tutkimusohjaaja, Suomen Pankki ja Helsinki GSE.

Otto Toivanen on professori, Aalto-yliopisto ja Helsinki GSE.

22

**MITEN
USKOTTAVA
TIETO SYNTYY**

Ilkka Niiniluoto

30

**USKOTTAVUUS-
VALLANKUMOUS
ON YHÄ TARPEEN**

Aino Kalmbach
Hannu Karhunen
Jani-Petteri Ollikainen
Tuomo Suhonen
Hanna Virtanen

42

**TIETEEN
ITSEREFLEKTIO**

Sami Syrjämäki

50

**HALLITUKSEN
TYÖLLISYYS-
POLITIikka**

Seija Ilmakunnas

58

**OSAAMINEN JA
TUOTTAVUUS**

Outi Jurvanen